

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.изк. Елисавета Вълчинова-Чендова (ИИИЗк – БАН, НБУ)

проф. направление 8.3. Музикално и танцово изкуство

за дисертационния труд на

КАЛИНА ТОШКОВА МИТЕВА

редовен докторант, НМА „Проф. Панчо Владигеров” – София

на тема **„СТИЛОВИ, ИНТЕРПРЕТАЦИОННИ И ТЕХНИЧЕСКИ
ОСОБЕНОСТИ В КОНЦЕРТИТЕ ЗА ЦИГУЛКА И ОРКЕСТЪР
ОТ ПЕТЪР ХРИСТОСКОВ“**,

научен ръководител: проф. Елисавета Казакова

за присъждане на образователната и научна степен „доктор“,

проф. направление 8.3. Музикално и танцово изкуство

КРАТКО ТВОРЧЕСКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА ДИСЕРТАНТА

Калина Митева е изявен изпълнител. Познавам дейността ѝ най-вече от концертите на известния Камерен ансамбъл „Силуети“, в състава на който е от 2010. Изпълненията на ансамбъла основателно са оценени като високохудожествени от професионалната критика. Репертоарът му е стойностен и разнообразен.

Калина Митева е родена на 14.04.1990 в гр. София. Възпитаничка е на проф. Елисавета Казакова. От 2015 е редовен докторант в НМА. Посещава майсторските класове на Минчо Минчев, Гил Шахам, Ангел Станков, Сашко Гаврилов, Трифон Силяновски, Марио Серяков, Вилмош Шабади, Шарон Кам,

Евгения Епщайн и др. Обучава се в Американската академия за музика и изящни изкуства във Фонтебло, Франция. Участва в Международната лятна академия (ISA), Австрия – през 2010 за солисти в Семеринг и през 2012 и 2013 за камерна музика в Гросраминг. През 2015 с Камерен ансамбъл „Силуети“ участва в майсторския клас на проф. Сашко Гаврилов в рамките на Schleswig – Holstein Musik Festival в Любек, Германия. Отличена е с множество награди от конкурси. Концертната ѝ дейност е богата и разнообразна, включва солистични изяви със Софийска филхармония и други национални оркестрови състави, участия в камерни формации и др.

Осъществила е студийни записи на: Хиндемит – Квартет за цигулка, виолончело, кларинет и пиано, БНР, Студио 1 (2013); Месиен – части от „Квартет за края на времето“, Национална консерватория – Париж, в рамките на сесия на Европейската академия за камерна музика (2018); Онегер – Сонатина за цигулка и виолончело, БНР, Студио 1 (2019, първи студийен запис за България); от немския композитор Мартин Еберлайн, БНР, Студио 1 (2019).

ОЦЕНКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Дисертационният труд е посветен на цигулковото концертно творчество на Петър Христосков – тема, която е важна за българските изпълнители и за музикалната ни култура. Изпълнител и педагог, проф. Петър Христосков създава произведения, които, както изтъква и дисертантката, имат важна роля за развитието на българското цигулково изкуство. Самата Калина Митева чувства своята принадлежност към школата на Христосков като възпитаник на проф. Елисавета Казакова – продължител на делото на професора. В този смисъл обектът на изследване е тясно свързан с нейния път на професионално израстване. Вторият и третият му концерт за цигулка и оркестър са в нейния репертоар.

Много важен е и другият водещ мотив, който дисертантката изтъква – „наличието на оскъдни източници за делото на Петър Христосков“ (коректно са упоменати всички трудове, свързани с творчеството на Петър Христосков) и най-вече „липсата на изследване върху цигулковата партия на трите концерта за цигулка и оркестър от гледната точка на изпълнителя интерпретатор“. Така самата тема е приносна и важна за българската музикална култура.

Конкретен обект на изследването са трите цигулковы концерта на Христосков – Концерт за цигулка и оркестър № 1, оп. 6; Концерт за цигулка и оркестър № 2, оп. 9 и Концерт за цигулка и оркестър № 3, оп. 35, разгледани от гледна точка на стиловите, интерпретационните и техническите особености. От конкретния обект на изследване логично произлиза и основната ѝ изследователска цел – „да насочи вниманието към стойността на посочените творби и да очертае мястото на концертите за цигулка от Петър Христосков, като едни от ценните произведения в цигулковия репертоар от български автор“, както и основната задача на текста – „да провокира интереса на бъдещите изпълнители към тези творби, като спомогне за разкриване на някои от специфичните проблеми в тях и ги направи достойни на повече музиканти“.

Трудът съдържа увод, три основни глави, заключение, справка на приносните моменти, пет приложения и библиография. Общо 120 страници. Приложена е справка за художествено-творческа дейност на Калина Митева. Библиографията включва 40 литературни източника на български, руски и английски език, 17 аудиозаписа, 5 интервюта и документални записи

Първата глава има въвеждащ характер, посветена е на връзката цигулари виртуози – композитори, изведена исторически от края на XVII с появата на артиста изпълнител в барока до началото на XX век. В съчетаването на тези две артистични сфери на изява е стимулирано и развитието на самата цигулкова школа. Така изложен, текстът в тази глава има плътен познавателен характер,

оглеждайки посочената връзка през индивидуалния прочит на различните изпълнители-композитори.

Втората глава е посветена на личността на Петър Христосков като изпълнител, педагог и композитор. Калина Митева успява да изгради цялостния образ на артиста, като използва най-различни източници на информация – от текстове до негови лични разсъждения във видео- и аудиозаписи, включително неиздадени интервюта с него. Тук дисертантката се е справила много добре, успявайки да проучи различни по характер източници, да ги анализира, преосмисли и умело да ги използва при конструирането на цялостния образ на Петър Христосков. Събрани са материали за възпитаниците на професора, проследен е континуитетът на неговото дело до днес.

Трета глава е централна за изследването. Трите концерта са подробно анализирани, изведени са характеристиките на всеки един по отношение на музикалната форма, ролята на оркестъра, основните принципи на развитие, основните музикалноизразни средства, както и похватите, използвани в цигулковата партия. Направен е опит да бъдат обобщени и изведени някои стилкови особености. Анализите са придружени от кратка историческа справка за концертите. Приноси са изведените технически и интерпретационни особености, направени въз основа на личните наблюдения и анализи на дисертантката. Изтъкнато е, че творческото наследство на Христосков предполага бъдещи изследвания, като са посочени възможни аналитични полета.

В своята обобщена справка за приносните моменти в настоящия труд Калина Митева посочва пет приноса, които приемам изцяло.

Особено важни са принос № 2 „Изведени са специфични технически трудности и интерпретационни проблеми в соловата партия на концертите. Предложени са конкретни решения, които биха могли да послужат като

отправна точка на бъдещите изпълнители“ и принос № 3 „Направен е опит да се изведат някои характерни стилови черти в цигулковите концерти на Христосков на базата на сравнителен анализ на трите творби“. Те обобщават съдържателно направеното в дисертационния труд и разкриват индивидуалния подход на Калина Митева, базиран и на нейния професионален опит.

Четвъртият принос е свързан със събраната и систематизирана информация и е особено важен както за изследователите на Петър Христосков, така и за музикалната ни култура, информацията за която се съдържа от така старателно подготвени информационни бази с данни от различен характер.

Перспективно за бъдещите изследователи е за първи път приложеното описание на ранна версия на първа част от Концерт № 1 за цигулка и оркестър от Петър Христосков, анализирано чрез документален запис в изпълнение на автора (принос № 5).

Авторефератът изцяло и подробно резюмира дисертационния труд.

Както посочих в началото, Калина Митева има богата и разнообразна художественотворческа дейност. Приложената справка е респектираща.

Калина Митева има три публикации, части от дисертационния текст, публикувани в: „Докторантски четения“. Сборник с материали от научна среща на докторанти (София: НМА „Проф. Панчо Владигеров“, 2018, 2019, 2020).

ЗАКЛЮЧЕНИЕ: Имайки предвид важността на темата, цялостния подход към нея, приносите при реализацията на поставените задачи и цели, както и активната изпълнителска дейност на Калина Митева, предлагам да ѝ бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“, професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство.

София, 9.05.2021 г. *Проф. д.изк. Елисавета Вълчинова-Чендова*